No. 1387 Zaterdag 30 Juli 1910 27ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Waterkant, Overzijde.
Oud No. 223. Nieuw No. 4.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Curaçao 29 Juli.

Godsdienst en Gezondheid.

Het is een algemeene wet dat missen waardeeren doet. Wie denkt er aan de groote waarde van zijn oog? Doch verliest men het, eerst dan leert men zijn waarde kennen en op hoogen prijs stellen. Het is een feit, dat nergens ter wereld men het water op hooger prijs stelt dan op Curaçao. Waarom? Eenvoudig, omdat men het gemis ervan maar al te dikwijls en al te smartelijk ondervonden heeft. Deze zelfde waarheid, die iedereen op stoffelijk gebied ondervonden heeft, doet zich eveneens gevoelen op het geestelijk gebied van geloof en zedeleer. Wie zal 't ontkennen, dat heden ten dage alle machten aan 't werk gezet worden om den godsdienst te rukken uit het hart der menschheid, om hem te verdrijven uit het huisgezin de school en de maatschappij? En nu doet zich het typisch verschijnsel voor, dat juist daardoor de geneesheeren, op vele plaatsen der wereld, gebracht worden tot de erkenning van de waarde van den godsdienst voor de gezondheid van ziel en lichaam. Men beweerde dat de godsdienst den geest van het volk in de war bracht, en een oorzaak, of minstens een aanleiding tot krankzinnigheid was; dat vele godsdienstige praktijken, die zelfverloochening en versterving insluiten, de gezondheid grootelijks benadeelden.

Dat alles is thans veranderd. Vrij algemeen wordt thans, vooral door zenuw-specialiteiten, de verzachtende invloed van den godsdienst erkend.

Verschillende medische autoriteiten hebben in de laatste jaren verklaard, dat waarschijnlijk niets zooveel er toe bijdraagt om de som van menschelijk lijden te verminderen, als een diep godsdienstig gevoel. Hier door is niet te verstaan het uiterlijk aanhangen van de eene of andere sekte, het vervullen van uiterlijke godsdienstige praktijken, maar de diepe overtuiging, dat er een Voorzienigheid bestaat, die alles bestuurt en richt tot zijn één groot doel, ook al blijft dat doel voor de menschelijke waarneming verborgen.

Wanneer men voelt dat men te lijden heeft onder de blinde noodzakelijkheid der natuur, zal men dat lijden met veel minder gelatenheid verdragen, dan wanneer men gelooft in een persoonlijken God, die ons lijden doet voor ons welzijn.

Door verschillende zenuw-specialiteiten is het gebed hoogelijk geprezen als een uitstekend middel voor hun patiënten. Doch dan een gebed, dat niet slechts een geprevel van woorden is, maar een opheffen van den geest tot God, een onderwerpen van zich zelf aan zijn Wil, een vragen, misschien, dat het lijden moge voorbijgaan, maar veel meer nog, dat God de kracht schenke om het lijden met geduld te dragen.

Om slechts enkele welsprekende getuigen aan te halen voor het nauwe verband van godsdienst en gezondheid: Dr. J. K. Mitchell van Philadelphia, dien men vrij beschouwen kan als den vertegenwoordiger van de school der Neurologie te Philadelphia, zegt er zeker van te zijn dat de godsdienst het lijden niet verzwaart, in tegendeel, dat de strengere vormen van godsdienst, vooral die een diep gevoel voortbrengen van het innige verband met God, die zelfverloochening en veelvuldige gebeden voorschrijven, zeer geëigend zijn om geestelijk en lichamelijk lijden te verzachten. Dr. Dubois, zelf een vrijdenker, die met elken vorm van godsdienst gebroken heeft, is vol lof over het geduld waarmede de ware christenen het lijden des levens dragen. „Zich ondersteund voelend door God, vreest hij ziekte noch dood. Hij moge bezwijken onder de slagen van lichamelijk lijden, zedelijk blijft hij ongeschokt te midden van het lijden.” Professor Oppenheim van Berlijn, de beroemde specialiteit voor zenuw- en geestesziekten, aarzelt niet te verklaren, dat voor vele zenuwziekten, vooral die ongeneeslijk zijn, of vergezeld gaan van groote geestesziekten, er geen beter middel is dan het geloof in een albesturende Voorzienigheid, — de erkenning dat in de moreele wereld het lijden een bepaald en redelijk doel heeft. En een bekende Engelsche autoriteit constateert uitdrukkelijk zijn ondervinding met betrekking tot het gebed. Zijn waarneming van vele jaren als hoofd van een gesticht in Engeland, toonde hem, dat zij die vurig baden veel beter zich hielden onder de hardste slagen des levens dan zij die niet baden. Hij zegt dat de ergste vorm van krankzinningheid zich steeds openbaarde bij ongodsdienstige of liever godsdienstlooze lieden.

En wanneer zijn patiënten begonnen te bidden, niet luid, maar rustig en in stilte, dan wist hij altijd dat een zeker teeken van beterschap gekomen was en dat het niet lang meer zou duren of men zou besliste beterschap kunnen tegemoet zien.

Er is één plaats, waar de godsdienst en de godsdienstige motieven van het hoogste nut zijn, dat is bij ongeneeslijke ziekten. Als alle ziekten geneeslijk waren en de dood niet onvermijdelijk was, dan zouden de gewone menschelijke troost- en hulpmiddelen voldoende zijn. Doch lijden is onvermijdelijk, de dood is zeker, en tot velen komt hij, vergezeld van vele pijnen. In de laatste jaren is er een opmerkelijke toename van kankergevallen. Voor deze lijders is de troost van den godsdienst van de hoogste waarde. Zonder de overtuiging dat al het lijden niet voor niets is, dat de Voorzienigheid die ze slaat, ook voor ze zorgt, en dat het lijden een beteekenis en waarde heeft, ook al begrijpen wij die niet, wordt het lijden bijna ondragelijk.

Men heeft dikwijls beweerd, dat de godsdienst, door vele genoegens uit het leven weg te nemen, dit leven zwaarder maakt. Inderdaad rukt de godsdienst ons weg van vele onstuimige genoegens. Doch niet in de wieling en den brand der hartstochten vindt men ware voldoening en waar geluk. Zulk een genot is meestal oogenblikkelijk, en wordt gewoonlijk gevolgd door een gevoel van neerslachtigheid, physiek zoowel als moreel, dat het genot verre overtreft. Velen schijnen te denken, dat zonder genoegens, die ten minste een zweem van het verbodene hebben, het leven duf en kleurloos zou zijn. Doch in waarheid genieten zij het meest van het leven, die hun geweten volgen, en bij gevolg den tijd hebben om het beste wat in ze is te ontwikkelen en tot bloei te brengen.

Men heeft zeer terecht gezegd, dat ons geslacht minder vermaken en meer vreugde behoeft. Hoe meer wij de vermaken zoeken, des te meer missen wij de levensvreugden. Het huiselijk genot, de vreugde van het samenzijn van de familie rond den huiselijken haard op de groote feesten van het jaar, wordt steeds zeldzamer. Men kent de vreugde niet meer van weldoen aan zijn medemenschen. Het landelijk genot, de vreugde van een ware vriendschap, zij zijn verdwenen, en in plaats daarvan heeft men gesteld de vermaken van den modernen tijd. Eenieder, die gezien heeft hoe diep ellendig dikwijls zij zijn, die oogenschijnlijk de rijkste gelegenheid hebben, om van deze vermaken te genieten, weet wel hoe weinig deze vermaken bevatten, vergeleken met de ware levensvreugden. Plezier is soms verboden. Vreugde is altijd geoorloofd.

Het vreugdevolste, blijste volk der wereld is het diepst godsdienstige.

Er is nog een ander aspect van de betrekking tusschen godsdienst en gezondheid, dat men zou kunnen uitdrukken door Francis Thompson's fraze: Gezondheid en Heiligheid. Gewoonlijk houdt men, dat de heiligen al bitter weinig uit hun leven maakten.

Deze meening berust echter op een valsche opvatting van wat een heilige is. De beste en kortste definitie is, dat een heilige iemand is die eerst aan een ander en dan aan zich zelf denkt. Sinds echter de wereld denkt, dat de gezondheid het resultaat van de zorg en oplettendheid voor de kleinste kleinigheden van het physieke leven is, is dit zelfvergeten wel het laatste waar ze aan denkt. In de ontwikkeling der psychologie en de toepassing harer beginselen op de geneeskunde is nu zonneklaar gebleken, dat de bron van vele smarten is bovenmatige zelfattentie en dat het beste geneesmiddel is zelfvergeten. Geen pijn, hoe groot, is ooit zóó groot als men denkt. Niet dat de ziekten denkbeeldig zijn, maar zeker worden de symptomen, als men er mee bezig blijft, altijd overdreven.

Wij allen weten dat zelfs de zwaarste pijn heel dragelijk worden kan door de werking van onzen geest. In den slag verdraagt de soldaat de zwaarste, zelfs doodelijke wonden, zonder het te weten, totdat hij van zwakte neervalt. Bij theaterbranden kregen velen die ontsnapten de ernstigste verwondingen, en wisten het eerst toen zij buiten gevaar waren. In gezelschap van prettige vrienden vergeet men zijn hoofdpijn dikwijls geheel en al.

Geen pijn wordt ondragelijk dan als men alleen is en aan niets anders te denken heeft. Zoo werkt ook het ernstig bezig zijn van den geest met zijn Schepper, de gedachte aan de beteekenis van het leven en lijden, de overgeving die gewoonlijk deze gedachten vergezelt, als krachtdadige pijnstillers in alle soorten van lijden.

Daarom kan men als regel stellen dat zij, wier leven doordrongen is van de groote godsdienstige waarheden, veel minder door de smarten des levens gekweld worden dan zij die geen geloof hebben.

De eersten weten dat hun lijden een beteekenis heeft in het scheppingsplan. De laatsten worden neergedrukt door het fatalisme, dat hun lijden nog verzwaart. Zij zijn niet in staat het af te werpen. Zij gevoelen hun hulpeloosheid en hebben geen troost.

Natuurlijk zou het verkeerd zijn, zooals prof. Munsterberg zegt, den godsdienst alleen te gebruiken om de kleinere of grootere smarten des levens te verzachten. Dit zou zijn de ware beteekenis ervan verkleinen. Zijn waarde is te diep en te groot.

„Als er één macht ter wereld is, zegt hij, die in ons de overtuiging ontwikkelen moet dat plezier niet het hoogste goed en pijn niet het ergste kwaad is, dan is het zeker de wijsbegeerte en de godsdienst.”

Godsdienst en geneeskunde zijn nauw met elkaar verbonden. Doch ieder heeft zijn eigen gebied en eigen grenzen. Het zijn twee machten die samenwerken aan het geluk van den mensch. Er was een tijd dat de geneeskunde beloofde het leven zóóveel gelukkiger en langer te maken, dat men vergat hoe noodig de godsdienst is om ons in staat te stellen de pijnen des levens te weerstaan. Thans bestaat het gevaar van een reactie, waardoor de godsdienst, wiens belang beurtelings overdreven wordt, het terrein der geneeskunde betreedt, en eveneens veel schade aanricht. Te midden dezer uitersten staat de Katholieke Kerk, onbewogen. Zooals zij was de voornaamste slagboom tegen het ongeloof, dat voortkwam uit over-vertrouwen op de wetenschap, zoo plaatst zij nu geest en stof ieder op zijn eigen terrein; zij toont ons hoe het geloof aan een andere wereld het geluk in deze wereld bevordert, hoe het vertrouwen op God onze smart lenigt, hoe zelfverloochening leidt tot geluk, en bovenal hoe gebed en vertrouwen op de Voorzienigheid ons die kalme rust schenkt, die het lijden van zijn verschrikkingen berooft.

KALENDERVERANDERING.

Op een druk bezochte in het Hotel „Cecil” gehouden Congres van Kamers van Kooph., was te Londen als eerste punt op de agenda aan de orde het voorstel van de Maatschappij van Nijverheid, om een wijziging in den Gregoriaanschen kalender aan te brengen, allereerst door het vaststellen van een onveranderlijken datum voor het Paaschfeest. Deze quaestie is voor den handel van ingrijpende beteekenis met het oog op winst- en verliesrekening, depôt-rekening, wisselrecht enz., terwijl zij ook voor het dagelijksch leven — begin van vacanties, loonregelingen, enz. van overwegend belang is. In het tijdschrift der Maatschappij v. Nijverheid werd deze kalenderwijziging indertijd uitvoering toegelicht (Nov. afl.) en heeft toen ook de ronde gedaan in de dagbladpers, zooals ook onze lezers zich zullen herinneren.

De oorspronkelijke ontwerper van de wijziging, de alg. secretaris der Maatschappij, de heer G. S. de Clerq, die met den voorzitter, den heer mr. Joh. Enschedé, het Congres te Londen bezocht, zag zich daar nu belast met de inleiding en toelichting van het voorstel. Hij stelde de volgende motie:

Het congres spreekt den wensch uit:

1o. dat de eerste Paaschdag worde vastgesteld in overeenstemming met den wensch van den Deutschen Handelstag op den eersten Zondag na den 4den April;

2o. dat in het belang van handel en nijverheid de Gregoriaansche kalender worde vereenvoudigd in den geest van den kalender, door prof. Grosclaude te Genève beschreven;

3o. dat de aldus gewijzigde Gregoriaansche tijdrekening zoo algemeen mogelijk worde ingevoerd;

4o. draagt het Bureau op de noodige stappen te doen ter verwezenlijking dezer wenschen.

Het Congres ging echter nog een stapje verder en sprak 't oordeel uit:

Feuilleton.

Wolkenkrabber van 909 voet.

(*Van den „Telegraaf”-correspondent.*)

De vicomte d'Avenel is één van de vele Franschen, die over Amerika en Amerikaansche toestanden spreekt. In de „Revue des deux Mondes” publiceerde hij een reeks artikelen, waaronder een uitmuntend, over den „Adel van den Arbeid.” De andere min of meer geslaagde „causeries” trachten ook een beeld te geven van het hedendaagsche New-York.

Hij zegt o. m. over de architectuur van onze metropool:

„Er bestaat in New-York geen enkel gebouw, dat de eeuwen door, den roem zal blijven zingen van dit hard werkende en eminente volk. Terwijl Parijs, in de dagen van Saint Louis, in staat was om een Notre Dame te bouwen, schijnt New-York met zijn millioenen inwoners geen monument te kunnen scheppen, dat, weergaloos van vorm en schoonheid, deze tijden van voorspoed en weelde in zijn uitbeelding dragen zou.

Dit New-York, dat honderden millioenen uitgeeft voor gemakkelijker verkeer, voor stoombooten, subways, elevated cars, voor de reinheid, drinkwater, enz., enz., richtte tot op dit oogenblik geen monument op voor alle eeuwen, zooals elke natie dat in tijden van grootheid en macht gedaan heeft.”

Het is een feit, dat iedereen, die 3 maanden (minder of meer) in Amerika geweest is, zich verplicht gevoelt, om een boek over dit volk en de steden te schrijven. De ontwikkelde Amerikanen, die hun land en volk door en—door kennen, lachen dikwijls over de opinies van Europeanen. De dagbladen geven kort saamgevat de indrukken dier vreemdelingen weer, meestal in de Zondagsbladen. Het is in den regel niet uit te maken, waar de echte en de verzonnen impressies dier pleizier—reizigers beginnen.

Het is onnoodig om hier te schrijven op welke manier men een volk moet leeren kennen. Het zou ons te ver voeren. Men moet het verschil zien, waarmee men iemand ontvangt, die voor (of om) een „job” komt, en iemand, die voor z'n genoegen de Amerikanen gaat bestudeeren. Ben je dan nog „behept” met een vicomte-verleden, dan is er zeer veel kans op, dat ge dikwijls den bal misslaat.

Maar, dat daargelaten. Het gaat niet aan, om elken pleizier-reiziger-journalist den lust te ontnemen, zijn impressies over land en volk te schrijven. De kwestie is, heeft de heer d'Avenel gelijk in zijn bewering, dat New-York, buiten de R. K. kathedraal geen enkel fatsoenlijk kunstwerk bezit?

Het antwoord moet luiden, dat de Vicomte ongelijk heeft. Hij kent New-York, naar het schijnt, onvoldoende. Allicht zou hij het geweldige monument, de nieuwe bibliotheek, in de Fifth Avenue, met een edel gebaar van zijn witte vicomte-hand begroet hebben, allicht zou hij zijn hoed afgenomen hebben voor het Museum voor Natuurlijke Historie, voor 't nieuwe douanegebouw en voor zooveel andere geweldige monumenten, die nog eeuwen lang zullen blijven bestaan. Dit alléén, om te bewijzen, dat er wel mooie en onverwrikbare monumenten bestaan.

Het is waar, men moet lang zoeken, geduldig blijven kijken, nooit versagen en vooral niet minachtend gaan spotten over het algemeene aspect, dat New-York aanbiedt en dikwijls aanbieden kan.

De Europeaan is zoo gauw geneigd in het Nieuwe Land te boudeeren, te vitten over de straten met die monotone huis-ritsen. Hij vergelijkt alles met de kunst-juweelen van steden in Italië, in Frankrijk, Holland, België, enz. Hij verlangt, dat Amerika hem iets van dien aard zal geven.

Mis! absoluut mis! Het gaat dien Europeaan als velen, die zich verwonderen, dat dit of dat natuurtafereel niet beantwoordt aan het fantastische beeld, dat zij er van gedroomd hadden.

Een Amerikaan, die Holland nooit gezien heeft en er voor het eerst komt, staat bar verwonderd: dat de menschen precies eender gekleed gaan als in zijn „country”.

Innerlijk heeft hij gedacht, dat ze allen op „klompen” gingen, dat iedereen met de „trekschuit” voer, dat H. M. de Koningin, de edele kamerheeren en hofdames altijd gingen in Friesch- of Zeeuwsch-natio-

1. dat het gewenscht is den thans geldenden kalender te veranderen in een onveranderlijken;

2. dat het gewenscht is een niet wisselenden Paaschdag vast te stellen op den 7den April.

3. de bijzonderheden om tot een resultaat te komen door de samenwerking der regeeringen, over te laten aan het bureau van het congres."

Omtrent de toelichting en het verdere debat over deze motie schreef de Londensche correspondent van het „Hbl."

Tegen den datum van 7 April, zeide de heer De Clerq, zou zoowel van een praktisch als van een godsdienstig standpunt geen bezwaar kunnen bestaan. Immers pracktisch beschouwd is die datum de gemiddelde van de mogelijke data voor het Paaschfeest, en van godsdienstig oogpunt nadert hij het dichtst tot den datum, waarop, volgens beschouwingen van theologen en sterrenkundigen, Christus is gestorven.

Hoe noodig het is den Paaschdag vast te stellen, is, voegde spreker er aan toe, dit jaar gebleken, toen Goede Vrijdag (25 Maart) samenviel met Maria Boodschap en deze katholieke feestdag moest worden verzet naar 4 April. Zulke pijnlijke noodzakelijkheden zouden, zeide hij verder, door den nieuwen kalender worden voorkomen, en de wijzigingen zouden haast ongemerkt kunnen worden ingevoerd als men het goede oogenblik maar afwachtte. Dit goede oogenblik zou zich voordoen in 1912 wanneer het Paaschfeest zal vallen op 7 April en men dus den nieuwen kalender van 1912 zou kunnen doopen.

Nagaande de amendementen op het stelsel-Grosclaude ingediend, merkte de heer De Clerq op, dat deze omvatten vijf hoofdgroepen, t. w.: 1o. niet de Nieuwjaarsdag, doch de Sylvesterdag zou moeten gemaakt worden tot een dag buiten den kalender; 2o. het jaar moet niet beginnen met een Maandag doch met een Zondag, 3o. het jaar moet niet beginnen op 1 Januari of Nieuwjaarsdag, maar op den lentedag- en nachtevening. 4o. het kwartaal moet verdeeld worden in twee maanden van vier weken en één maand van vijf weken, opdat elke dag der week met den datum samenvalt; 5o. het jaar moet verdeeld worden in twaalf heele maanden van 28 dagen en twee halve maanden van 14 dagen; de eerste halve maand besluit het eerste halfjaar en de tweede halve maand het tweede.

De Maatschappij staat tegenover deze amendementen, die door deze vergadering toch niet zouden kunnen worden beslist, volkomen onpartijdig; haar voorstel bedoelt, trouwens slechts te doen uitspreken, dat men een kalender wenscht, geschikt voor alle volken. Ook den naam van den nieuwen kalender achtte de inleider een zaak van later zorg, noodig is den stoot te geven tot een praktische hervorming, die in de eerste plaats aan handel en nijverheid, maar ook aan ieder particulier en aan den eerbied voor godsdienstige traditie tegemoet komt.

Komt de nieuwe kalender tot stand dan is het ook mogelijk, dat aan het voor den handel zoo lastige verschil tusschen Gregoriaanschen en Juliaanschen kalender een einde zal komen. De heer Stringo, die deze bezwaren zoo juist in het licht heeft gesteld, heeft, zeide de inleider, het uitzicht geopend op de kans, dat de Grieksche kerk op dit belangrijke punt zou willen medewerken.

De inleider hoopte, dat de motie zou worden aanvaard en het Bureau van het congres den volgenden stap (om de uitgesproken wenschen door de bevoegde autoriteiten te doen verwezenlijken) wel zou willen voorbereiden.

Na deze inleiding werd de zaak door verschillende gedelegeerden besproken, o.a. door prof. Grosclaude van Genève, een bekenden kampioen voor deze zaak. Hij gaf te kennen, dat het hier een burgerlijke zaak in de eerste plaats gold en men verstandig zou doen hier niet in bijzonderheden af te dalen. Vroeg men hem wie nu de zaak moest verder voeren, dan wees hij er op hoe Nederland de quaestie van het wisselrecht, het eerst op deze congressen besproken, thans voor de volkeren brengt; hoe België hetzelfde zal doen met de quaestie der douane-rechten. Hij meende, dat de Bondsraad der Zwitsersche Republiek, werd deze door dit congres aangezocht de wijziging van den Gregoriaanschen kalender te doen worden een bespreking van afgevaardigden der regeeringen, daartoe zeker zou worden bereid gevonden. Ten slotte bracht hij hulde aan den heer De Clerq voor zijn heldere inleiding en de moeite, die deze zich voor de zaak gaf.

In de namiddagzitting werd, toen de besprekingen werden hervat, allereerst mededeeling gedaan van een telegram van de conferentie der Hervormde kerken in Zwitserland, waarin deze zich eenstemmig verklaarde voor het vaststellen van den Paaschdag op een bepaalden datum.

Het woord werd daarna gevoerd door dr. H. Soetbeer, secretaris van den Duitschen Handelstag, die persoonlijk verklaarde met het voorstel De Clerq mede te gaan, doch namens den Handelstag moest verklaren, dat men zich nu diende te houden aan het Praagsche voorstel d. w. z. aan het vaststellen van een vasten Paaschdag, omdat deze voor den handel van de grootste beteekenis is. De verandering van den kalender is zeker een zaak van beteekenis, die van later zorg is. Thans het voorstel De Clerq aannemende zou men de zaak weer op de lange baan schuiven.

Nadat de heer Zech-Levie uit Bergen (Belgie) op de quaestie had gewezen in verband met het carnaval-feest en de voorzitter der Kamer te Milaan de aandacht had gevestigd op het belang der zaak voor de scheepvaart in verband met de zeevaart-kundige almanakken, kwam de heer Enschedé, voorzitter der Maatschappij van Nijverheid, het voorstel door zijn vereeniging ingediend nog even nader toelichten.

Hij legde er den nadruk op, dat er feitelijk van geen oppositie sprake is geweest, doch alleen opmerkingen zijn gemaakt over détails. Hij wees er op, dat men bij het maken van wijzigingen in den kalender altijd rekening zal moeten houden met algemeene en nationale feestdagen. Spr. noemde o.a. den Nederlandschen feestdag van 31 Augustus. Dergelijke dagen uitschakelen zou natuurlijk onmogelijk wezen, maar een verandering in data zou niet behoeven te schaden aan de beteekenis en het behoud dier feestdagen zelf.

De heer Gralg—Brown van Selkrik in Schotland verdedigde nog het vaststellen van een vasten Paaschdag, doch meende, dat de verandering van den kalender nog gerust een paar jaar kan worden verdaagd.

Het congres was het met dit laatste niet eens, want de voorzitter, resumeerende, meende, dat men het nu feitelijk eens was over de vragen:

1o. dat het gewenscht is den thans geldenden kalender te veranderen in een onveranderlijken:

2o. dat het gewenscht is een niet wisselenden Paaschdag vast te stellen op den 7den April.

en blijkbaar ook om:

3o. de bijzonderheden om tot een resultaat te komen door de samenwerking der regeeringen, over te laten aan het bureau van het congres."

Het congres sprak unaniem het „ja" uit over deze vragen en daarmede was dus feitelijk het geheele voorstel De Clerq (Maatschappij van Nijverheid) aangenomen zegt de correspondent van *Het Handelsblad* maar, dit is eigenlijk niet geheel juist, want het besluit van het congres gaat verder dan het voorstel De Clercq. Het beslist eenvoudig voor den „onveranderlijken" kalender en wil in *dien* kalender 7 April als „een niet wisselenden Paaschdag" vastgesteld zien, terwijl in het voorstel De Clercq de bepaling van den Paaschdag op den eersten Zondag na den 4den April natuurlijk ook mogelijk is in den gewonen kalender.

Dit laatste voorstel nu is voor de Kerk niet geheel onaannemelijk, en zelfs toonde Paus Leo XIII zich niet ongenegen om *servatis servandis* een zoodanige verandering in overweging te nemen. Dat gaat evenwel, zooals onlangs door Pastoor Sloet in *Het Centrum* werd aangetoond, niet zoo makkelijk als men wel schijnt te denken. De bezwaren zullen vooral komen van den kant der Oostersche Kerk.

Maar een kalender als die van prof. Grosclaude, zal zeker nimmer door de Kerk, noch ook door de geloovige Israëlieten worden aanvaard, wijl de bij goddelijke Wet vastgestelde orde der zevendaagsche week er door verstoord wordt. En wanneer de geloovige Christenen en Joden weigeren hem aan te nemen, dan kan geen macht ter wereld dien kalender in het nationaal leven invoeren.

Het Londensche Congres van Kamers van Koophandel heeft door de uitspraak van zijn te veel eischend „oordeel" de zaak eer geschaad dan gebaat.

Algemeene Vergadering

DER

Curaçaosche Maatschappij.

De Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij hield Woensdag ll. op de bovenzaal der Sociëteit „De Gezelligheid" eene algemeene vergadering voor hare Leden. Ook de Gouverneur was tegenwoordig, vergezeld van zijn militairen adjudant, Luitenant Brusse.

Over de belangstelling der leden kunnen wij nu juist niet roepen. En ditmaal hebben ze bepaald verkeerd gedaan met thuis te blijven. Het was een zeer belangrijke vergadering.

Na opening werden de notulen der vorige vergadering voorgelezen en goedgekeurd. De Heeren J. L. Th. Heldewier Vignon en H. J. Statius Muller, die aan de beurt van aftreding waren, werden beiden met algemeene stemmen op één na herkozen en door den Voorzitter, den Heer H. H. R. Chapman, hartelijk toegesproken en geluk gewenscht bij dit hernieuwd bewijs van vertrouwen hun door de leden geschonken.

De Heeren Dr. Nouel, R. S. de Lannoy en L. de Windt werden door den Voorzitter verzocht zich wel tot een Commissie te willen vereenigen tot nazien der Rekening en tot onderzoek der Begrooting. De Heeren verklaarden zich bereid, en namen hun benoeming aan.

Toen kwam de lezing van den Heer H. J. Cohen Henriquez over zijn reis naar Maracaibo in het belang der hoedenindustrie. Spreker verklaarde eerst welke soort palmen voor hoedenstroo gebruikt worden. Monsters van deze waaierpalmen werden door hem aan de vergadering getoond. Slechts de 6 à 7 jonge loten die opschieten rondom de moederplant worden voor hoedenstroo gebezigd. De waaiers dezer palmen hebben zich nog niet geheel ontvouwd, waardoor de kleur nog niet donker groen, maar bleek is en aldus beter blank gebleekt kan worden. De buitenste randen worden er af gesneden, omdat deze al te veel aan wind en weer zijn blootgesteld geweest, de overige waaiers worden met zorg verzameld. Spreker noemde een groot getal namen van plaatsen, waar deze palm in het wild groeit.

Thans ging hij over tot bespreking der bereiding dezer palmbladen tot hoedenstroo. De voornaamste oorzaak, dat het stroo vuil gekleurd en daardoor minderwaardig wordt is de groote slordigheid waarmede deze palmbladen worden gekookt. Verroeste blikken en ijzeren potten geven roestvlekken, terwijl het niet bijvullen van het door kooken verdampte water, de helft der bladen doet verschroeien en vuil laat. De Heer Henriquez was zoo gelukkig deze fout te ontdekken en trachtte ze aanstonds te verbeteren door te wijzen op de noodzakelijkheid steenen vaten in plaats van blikken of ijzeren potten te gebruiken voor het kooken en dan steeds het verkookte water aan te vullen. De President van den Staat Zulia stelde zeer veel belang in de zending van het Curaçaosch Gouvernement en was den Heer Henriquez op alle mogelijke wijzen behulpzaam. Verschillende bosjes stroo volgens de nieuwe methode bereid werden der Vergadering getoond.

Ook werd te Maracaibo nagegaan, of in onze Curaçaosche manier van vlechten ook verbetering te brengen was. Verschillende foto's gingen rond bij de leden, waarop duidelijk te zien was dat men niet, zooals hier vrij algemeen gebruikelijk is, de hoeden, wanneer ze geheel af zijn, uitrekt op een bol om ze tot de verelschte wijdte te trekken, maar zoodra het vlechtwerk op een bol begint te lijken het aanstonds verder af vlecht rond een houten bol, die er stevig in bevestigd wordt. Vorm en wijdte worden aldus beter gewaarborgd.

Ook werd nagegaan welke soort hoedenpers het beste voldeed. Twee groote teekeningen, een van een oud, en een andere van een nieuw systeem werd aan de vergadering getoond en uitgelegd.

Eveneens liet de Heer Henriquez strijk*houten* zien, die aldaar gebruikt werden na een eerste korte strijkage met de strijk*ijzers*, om de blanke kleur der hoeden beter te conserveeren en schroei- en ijzervlekken te voorkomen.

Ten slotte werden verschillende hoeden uit Venezuela getoond, die hoofdzakelijk bestaan uit aan elkander genaaide reepen. Hier en daar volgt men ook wel de Curaçaosche methode, maar zeer van verre. Voor concurrentie van daar behoeven we niet bang te zijn.

Spreker eindigde met den wensch uit te spreken, dat een bekwame vlechtster uit Colombia mocht ontboden worden om de Curaçaosche industrie, welke reeds op een betrekkelijke hoogte staat, nog meer te volmaken.

Een luid applaus en een hartelijk woord van den Voorzitter bedankte den Heer Henriquez voor diens zeer belangrijke mededeelingen.

Het was een aangename verrassing voor de Leden, toen de Voorzitter den Heer Versluys verzocht aan de Vergadering bekend te willen maken, wat voor belangrijke ontdekking hij gedaan had. De Landbouwkundige hield toen een lezing over drie soorten grassen, waarvan vooral eene, het esparto, zeer geschikt is als stroomateriaal voor hoeden en tevens tot het vervaardigen van touw en alpargata's gebezigd kan worden. In New York heeft het espato reeds een goede markt. Het groeit in Spanje en alles wijst er op, dat het ook hier op onze zandige, kalkachtige hoogten wel tieren zal. Bereids werden zaad en levende planten in Spanje besteld.

Behalve als vlecht- en touwmateriaal, kan esparto ook zeer goed worden aangewend tot vervaardiging van papier, wat hier een nieuwe industrie zou kunnen geven.

Ook deze Spreker ontving den dank van Voorzitter en vergadering.

Op de vraag des Voorzitters, of een der leden eenig voorstel had te doen, verkreeg Pater Wahlen het woord om mede te deelen, dat het hem bekend was, dat vele planters der benedendistricten geen raad wisten met de melk, welke in den regentijd meermalen overbleef. Nu had de Maatschappij opnieuw geld uitgetrokken voor het verbeteren van het melkvee. Maar wat zou daarvan het gevolg zijn? Dat er in de toekomst nog meer melk zou onverkocht blijven. Pater Wahlen vroeg derhalve, of het niet nuttig zou zijn zoo langzamerhand ook de oprichting van een kleine zuivelfabriek voor te bereiden, in den geest zooals er een op St. Martin bestaat bij de Heeren van Romondt. De meerder verkregen melk zou dan ook benut kunnen worden, en verkocht worden.

De Voorzitter beloofde de oprichting eener zuivelfabriek ernstig te zullen overwegen. Eigenlijk had het het bestuur der Maatschappij reeds lang aan zoo iets gedacht, toen namelijk de Heer Rijkens, die vroeger aan het hoofd van een dergelijke inrichting had gestaan, hier landbouwkundige en adviseur der Maatschappij was. Toen is er echter niets van gekomen. Maar men zal opnieuw de zaak ter harte nemen.

De Heer Gouverneur keurde de oprichting van een dergelijke fabriek ten zeerste goed, en ried den Voorzitter aan den Gezaghebber van St. Martin om de meest volledige inlichtingen te vragen. Voor concurrentie behoefde de Heer van Romondt immers niet te vreezen, daar er voor zijn fabriek afzet genoeg was op de Bovenwindsche eilanden, en wij hier tevreden zullen zijn als de geconserveerde melk, boter en kaas bij de bevolking der Benedenwindsche ingang zullen vinden en de vele geïmporteerde waren eenigszins vervangen kunnen.

Na nog eenige bespreking onder de leden onderling werd het debat hierover gesloten en werd den Heer Schotman verzocht mededeeling te willen doen, van wat de Heer Meuwsen uit Amsterdam hem had opgedragen. Volgaarne voldeed de Heer Schotman aan dit verzoek. Spreker verklaarde, dat de Heer Meuwsen ten zeerste voldaan was over de 4 dames-vlechtsters, die naar Amsterdam gezonden waren, ook kon de werkwijze op Curaçao in het algemeen zijn tevredenheid wegdragen, maar zeer ontevreden was de Heer Meuwsen, dat de hoedencursus nog zulke lage loonen uitkeerde aan de vlechtsters. Hoeden waarvoor de vlechtsters hier 3 gld. ontvingen, worden in Nederland voor 10 à 12 gld verkocht. Op deze wijze wordt deze zoogenaamde volksindustrie een industrie ten voordeele van weinige winkeliers en handelaren, maar ten nadeele van het

---

nale kostuums.

Soms kan men een stad, een land, een volk vergelijken met andere steden, landen en volkeren. Het is echter niet gezegd, dat die vergelijking in alles moet opgaan.

Logisch is het eerder, om de dingen „an sich" te beoordeelen, zooals ze zijn. In de allereerste plaats is dit noodzakelijk in Amerika. New York bezit geen Ponto Vecchio als Florence, geen palazzo Pitto, geen San Paolo, geen scheven Pisa-toren, geen arcades als Bologna of Torino.

„Maar wat bezit het dan wel?

—Het heeft de afschuwelijkste skyscrapers, die ooit door menschenhersens uitgedacht werden, het bezit de ellendigste „elevater-constructions" die ooit het aanschijn van een stad vernield hebben, het bezit straten, die dood-vervelend van aanblik zijn en men zou oppervlakkig kunnen beweren, dat New-York de nagatieve verdienste bezit van het leelijkste stedengezwel te zijn van de gansche aarde.

Doch, hoe ziet ge New-York?

—Ik zie New-York dan, in vergelijk met mooie Europeesche steden. Ik zie het dan, in de onderdeelen en uit 't oogpunt van de mooie lijn, de délicate kleur, de zwenking der straten en avenue's de schaduwen en lichteffecten.

Zie New-York anders. Probeer uw oogen te gewennen aan deze massaalheden. Tracht de heftige kleuren, de soms grootsche lijnen te zien.

Neem de ferry naar Staten-Island en tuur dan over dat complex van skyscrapers, zeg dan nog, dat New York afschuwelijk is. Gij kunt het niet. Volg met het oog de geweldige lijn der gebouwen, die als pyramieden uit de XXste eeuw tegen den horizon staan. Zie 's avonds in den fijnen nevel, als ge van de Fifth Avenue komt, het z.g. Flat Iron building, in de kruising van Madison Square, Broadway en 23th Street. De aanblik is eenvoudig overweldigend. De ijzerstrakke lijne worden weggedoezeld, de vorm krijgt zachter omtrekken en toch behoudt die gansche constructie dat domineerende, machtig geweldige. Neem op Madison Square het Métropolitan Building, waarvan de top omzweefd kan zijn door veder-grijze wolken. En neem ze alle! in het teere avondlicht, dat vooral in New York zulke wonderlijk vreemde aspecten kan scheppen.

Het New-York, dat als een stad van staal en steen onder strakke vriesluchten kan staan, met messcherpe lijnen, New-York, dat u kan doen rillen en ijzen, de Métropool, die stug alle adelheid en schoonheid onder één lichteffect kan vernietigen, datzelfde gesmade, verwenschte, verachte, maar eeuwig geweldige en machtige New-York, kan in den teeren schemer vreemdelijk schoon worden. Noem het luguber, angstwekkend, noem het een rauwe, violente, wreede schoonheid.... wen d'avond daalt, gaat de vreemde ontvoering door de lucht, verneveIen de staal-schampende omtrekken ......dan is New-York, dat in de zonwaanzinnigleelijk is, van een ongekende en nergens ter wereld bestaande nieuwe schoonheid.

„New Equitable Life Building".

Het nieuwe gebouw dat b.g. levensverzekering wil gaan plaatsen in „Down Town", moet iets worden met 62 étage's en de top van den toren zal 1059 voet worden. De kosten van dit „huis" worden geraamd op 10.000.000 dollar. De architecten zijn Burnham & Co., te Chicago.

Het Singer-Building heeft nu het record met 612 voet, terwijl het Métropolitan-Building binnenkort 637 voet zal halen. Het nieuwe monument zal dus ongeveer 300 voet hooger worden. Zooiets als de Eifeltoren, te Parijs, en nog 80 voet hooger, gerekend van den vlaggetop af. Het hoofdgebouw zal 34 étage's krijgen en 489 voet hoog worden. De gevels zullen uit graniet en briksteen bestaan, de versiering in terra cotta. De stijl is Renaissance; de vensters zullen tusschen kolommen staan van Corinthisch en Dorisch model.

Acht-en-dertig persoonliften zullen in een aparten toren de communicatie onderhouden tusschen de verschillende étage's. Acht gaan er tot in den hoogsten toren. Buitendien komen er nog een 12 tal liften voor vrachtvervoer.

Het is „bluff", sure it is! Maar een bluf, waar je verstomd van staat.

O, zeker, New-York is leelijk.... maar er is iets in New-York, dat ge nergens anders ter wereld zien kunt: de durf, om de geweldigste de enormste gebouwen op te slaan, waarvan men, met uw aller permissie, geen flauw begrip heeft in gansch Europa.

Monsieur le vicomte d'Avenel, wij leven in de XXste eeuw en in Amerika. Vergeet dat nooit en vergelijk deze stad van weergalooze sky-scrapers, nooit meer bij het Parijs van Louis le Saint. Bezie New-York, zooals het is: de vreemdste, de gekste, misschien de afschuwelijkste (?) stad ter wereld, maar ook de stad, waar men gebroken heeft met allerhande stijlen en stijltjes, de métropool, waar men de reusachtigste building ter wereld heeft opgebouwd.

Alleen de toekomst zal leeren, wat New-York worden zal!

G. Simons.

volk als zoodanig, dat er door wordt uitgebuit.

De Heer GOUVERNEUR, hoezeer ook de belangstelling van den Heer MEUWSEN op prijs stellend, begrijpt toch niet goed, waarom de Heer MEUWSEN zelf niet begint met meer voor onze hoeden te geven. Als wij er bij anderen meer geld voor vragen vinden onze hoeden geen aftrek meer.

De Voorzitter, de Heer CHAPMAN, vindt het ook zeer jammer, dat de vlechtsters zelven er niet meer voordeel van genieten. Meermalen is het beproefd hooger loonen uit te keeren, maar telkens bleek het ondoenlijk. Misschien zit de fout hierin, dat wij op het oogenblik nog te veel aan tusschenpersonen leveren en niet direct aan groote winkels. Directe verbinding met de groote verkoopers zal het wellicht mogelijk maken hier grooter verdiensten aan de vlechtsters te verzekeren. Intusschen zal het bestuur der Maatschappij er naar blijven streven dit doel te bereiken en zegt zeer gaarne de volle medewerking toe aan allen, die hetzelfde beoogen.

De Heer HENRIQUEZ is overtuigd van de groote belangstelling van den Heer MEUWSEN voor onze industrie en daarom verheugt het hem te kunnen mededeelen, dat er reeds een begin van verbetering in den verkeerden toestand valt waar te nemen. Immers, hoeden, vroeger voor 75 cts. verkocht, kunnen thans voor 1 Gld. per stuk verkocht worden. Het loon der vlechtsters begint dus reeds te stijgen. En deze verbetering belooft zich te zullen bestendigen, daar dezer dagen telegraphisch een bestelling werd gedaan van 100 dozijn hoeden van 1 Gld. per stuk. Dat zijn dezelfde hoeden waarvoor men in Holland slechts 60 cts. wilde betalen, reden waarom aanvankelijk een bestelling van den Heer MEUWSEN moest geweigerd worden. Later werden hem toch 100 dozijn gestuurd. Hoe langer hoe meer blijkt het, dat Holland geen goede markt is voor onze hoeden. Betaalt men bijv. in Duitschland 9 Gld. dan biedt Holland slechts 6 Gld. Kinderhoeden worden overal elders voor 50 cts verkocht, Holland wil er maar 40 cts voor geven.

Alleen dàn zou Holland voor onze hoeden een markt kunnen worden, als onze hoeden vrij konden worden ingevoerd.

De Heer SCHOTMAN meent, dat het niet lag in des Heeren MEUWSEN bedoeling, te beweren, dat de Curaçaosche hoeden allereerst naar Nederland moeten worden verzonden. Of Holland een markt voor ons is of niet blijve buiten de quaestie, de klacht van den Heer MEUWSEN komt in haar volle zwaarte neer op het verkeerde in onze industrie, dat het volk zelf er geen voordeel van geniet. De opkoopers gaan met de winst strijken; 25 cts voor een hoed is geen prijs. Dat is sweatting!

De Heer GOUVERNEUR waarschuwt tegen overdrijving. De arme bevolking trekt wel degelijk voordeel van de hoedenindustrie. Bij de groote droogte van een paar jaar geleden teerde zij bijna uitsluitend op de verdiensten van het hoedenvlechten. Al is de verdienste op iederen hoed afzonderlijk gering, in een huishouden, waar meerdere leden hoedenvlechten, zijn de inkomsten, hier voor Curaçao, waar de loonen over het algemeen niet hoog zijn, en de behoeften ook niet zoo groot, werkelijk nog zoo gering niet. Daarbij, onze goede voornemens stuiten vooreerst nog af op het feit, dat men vooralsnog geen hooger prijs voor onze hoeden wil of kan geven.

De Heer HENRIQUEZ wijst er op, dat wij nog pas in het allereerste begin zijn der nieuwe herleving onzer oude industrie. Niet alle vlechtsters kunnen fijnere hoeden maken en ontvangen derhalve voor hun minderwaardige producten ook mindere prijzen.

Eerst als allen zullen hebben ingezien, dat met beter werk ook de verdiensten beter worden, zullen de vlechtsters meer gaan verdienen, omdat ze fijner werk leveren. Maar wij mogen toch wel zeggen, dat wij thans op den goeden weg zijn. De twee cursussen in de stad worden druk bezocht en leveren jaarlijks een aardig getal goed-geschoolde vlechtsters af. Op drie buitenscholen wordt thans onderricht in het vlechten gegeven, het volgend jaar, zal dit onderwijs nog verder worden uitgebreid. Maar reeds nu werden hoeden van de scholen van Sta Maria en Sta Rosa voor 50 70 cts per stuk verkocht.

Ook komt er meer navraag naar fijne hoeden. Gelijk reeds gezegd werd dezer dagen telegrafisch een bestelling gedaan van 100 dozijn hoeden van 1 Gld. per stuk of 12 Gld. per dozijn. Hoeden van 50 cts per stuk, of 6 Gld. per dozijn worden geregeld opgekocht. Zelfs uit Brasilië is een aanvrage ingekomen om hoeden van 12 en 15 gulden per stuk. Een Nederlander, de Heer TOMASSEN, heeft bericht dat men aldaar bezig is de buitengewone hooge invoerrechten op de hoeden te verlagen. Als dat is geschied, hebben we ook daar weer een nieuwe markt voor fijne hoeden. En daar moet het volgens den Heer HENRIQUEZ naar toe, alleen fijne hoeden betalen het handwerk, de gewone kunnen moeilijk concurreeren met het goedkoope fabriekswerk.

Opnieuw bleef de Heer SCHOTMAN persisteeren bij MEUWSEN's klacht, de vlechtsters moeten meer loon ontvangen. De winsten op onze hoeden zijn groot, maar niet de werksters plukken er de vruchten van, wel de opkoopers en winkeliers.

Pater WAHLEN stelde voor om eens, in Amerika bijv, bij de Nederlandsche Kamer van Koophandel en bij voorname hoedenwinkels na te gaan, wat onze hoeden eigenlijk opbrengen en te onderzoeken, of er ook hier niet meer voor gevraagd kan worden.

De Heer CHAPMAN, de voorzitter, verklaarde dat de Vereeniging volgaarne bereid was een dergelijk enquête in te stellen.

De Heer GOUVERNEUR verwachtte van een enquête, hoe goed ook op zich zelf, niet veel heil en zou liever zien, dat er meer naar verschillende afnemers werd gezocht, dan zou praktisch kunnen worden nagegaan, of men geen hoogere verkoopprijs voor onze hoeden kon bedingen.

De Heer HENRIQUEZ vreest, dat voor de gewone hoeden wel geen hoogere prijzen zullen betaald worden. De kooplui blijven dikwijls met te groote hoeveelheden zitten en lijden soms enorme verliezen. Verschillende firma's werden genoemd waarvan er één tot 17000 Gld. schade had geleden.

De Heer SCHOTMAN meent, dat het verlangen van den Heer MEUWSEN vooral hier op neer komt, dat meer zakenkundige menschen zich met de hoedenindustrie moesten gaan bemoeien, om een Cooperatieve vereeniging te vormen, welke direct met de winkeliers in relatie zou kunnen treden.

De Heer CHAPMAN is eveneens van gevoelen, dat de Curaçaosche Maatschappij het op den duur niet zal kunnen volhouden zich zoo druk bezig te houden met de hoedenindustrie. Vroeger heeft de Maatschappij zelf hoeden opgekocht om ze direct aan de winkeliers te verkoopen. Daar hiermede echter een te groot kapitaal gemoeid was, moest dit worden gestaakt.

De Voorzitter bedankt den Heer SCHOTMAN voor zijn belangrijke mededeelingen, verzoekt ZEd wel de tolk te willen zijn van de Curaçaosche Maatschappij om den Heer MEUWSEN nogmaals dank te zeggen voor zijn groote belangstelling in onze industrie. Met een kort woord van dank aan alle aanwezigen werd de vergadering gesloten.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Attentie s. v. p.!

Aan het hoofd van ons blad is eene kleine wijziging aangebracht, omdat voortaan zoowel het redactie- als het administratiebureau in hetzelfde huis aan de Overzijde is, en niet meer op Pietermaai.

De Koningin-Moeder.

Dinsdag a.s. viert H. M. Koningin Emma hare 52ste verjaring.

Wij twijfelen er niet aan of Curaçao zal door een algemeen vlaggen blijk geven van hooge vereering voor deze Koninklijke Moeder, die God nog lang in het leven moge sparen.

Om half negen is er parade op de „Ruyterkade" en 's avonds van half acht tot half negen muziek op het Molenplein.

J. Snijders Jr.

Het was toch zoo stellig geschreven, dat hij met de *Caracas* komen zou, maar de Heer SNIJDERS heeft zich zeker verlaat, want met de *Caracas* kwam wel Pastoor JANSEN, maar luitenant SNIJDERS was er niet.

Hr. Ms. Utrecht.

is Donderdagmorgen naar Bonaire gestoomd tot het houden van schietoefeningen en keert heden terug. Dinsdagmorgen hadden dergelijke oefeningen plaats in 't gezicht van de haven. De *Utrecht* stoomde oogenschijnlijk met volle kracht, terwijl van alle kanten schoten werden gelost.

Gouvernementspaleis.

Dinsdagavond gaf de Gouverneur een druk bezochte receptie en zal hedenavond den nieuwen Commandant van de *Utrecht* een diner aanbieden.

K. W. I. M.

Met voldoening hebben we gezien, dat de Hollandsche boot *Prins Maurits* een paar dagen bijna zonder ophouden aan 't lossen en laden is geweest. Er werd hier aardig wat vracht ingenomen.

426 ton hout (verschillende soorten.)
1897 zakken zaad (Ricinus.)
231 „ dividivi.
475 kisten aloë.
27 colli diversen.

Dit is de eerste maal, dat wij een dergelijke opgave publiceeren, maar het ware te wenschen, dat dergelijke opgaven van alle booten geregeld konden gepubliceerd worden, gelijk dat in alle groote havens het geval is. De beteekenis van onze haven en onze scheepvaart zal er slechts beter door gekend kunnen worden.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

210 ratten
223 muizen.

In het geheel reeds.

23886 ratten.
110333

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondag den 31 Juli 1910.

1. Légion d' Honneur Pas. Red. C. Bennot
2. Le Poëte et le Paysan. Ouverture. Suppé
3. Die Hydiopathen. Walzer. J. Gung'l
4. Fantaisie sur La Traviata G. Verdi.
5. Ah! sivous voulez. March (1 uitv:) V. Scetta
6. Fantaisie sur Faust Gounod
7. In trauten Heim. Polka pour Picolo [Fourmont
8. Tu y Yo Danza A. Mislan

Dinsdag den 2 Augustus 1910

1. Union et Concordia Pas. Red: Govaert
2. Le Calife de Bagdad. Ouverture. Boieldieu.
3. Dollawalzer L. Fall.
4. Fantaisie sur Mignon. A. Thomas
5. Hunky-Dory March. Holzman
6. Potpourri Populaire N 10 Renaud
7. La Voyante Schottisch (1 uitv:) [J. Bouchel
8. Een Jolig Bal. Potpourri J. Boskaljon

Voor de Slachtoffers der „Prins Willem II."

De Scheepsagentuur „Curaçao" verzoekt allen, die aanspraak meenen te mogen maken op eenige ondersteuning, hun voornamen, familienaam, betrekking, en woonplaats duidelijk op te willen geven aan gemeld kantoor.

De vergoeding aan de betrekkingen der slachtoffers van de „Prins Willem II" is gebaseerd op 200 Gld. voor de vrouw en f 25 Gld. voor elk kind.

De uit te keeren bedragen worden door den Agent der Maatschappij alhier bij de Postspaarbank belegd.

K. W. I. M.

In dank ontvangen een nieuwe tijdtafel voor vertrek en aankomst der Hollandsche booten gedurende het laatste halfjaar 1910.

Regenval.

Gedurende de maand Juni

	m.M.
Fort Amsterdam	25.7
Plantage Knip	14.
„ Klein Sta. Martha	4.9
„ Siberie	10
„ Hoffi abao.	19.5
„ Cas Chikitoe	17.2
„ Gr. St. Joris	16.
„ Klein St. Joris	30.
„ Sta. Rosa	18.
Beekenburg	13.
„ Noordkant	7.5

Het gebruik van Cyanide in de goudindustrie.

Door tusschenkomst van den Consul-Generaal der Nederlanden te Melbourne, (Australië) zijn nadere gegevens verstrekt, betreffende het gebruik van Cyanide in de goudindustrie.

Van de ter zake uitgebrachte rapporten liggen afschriften ten domeinkantore ter inzage voor belanghebbenden.

De Surinamer.

Nederland.

De zaak-Van Heeckeren.

In de zitting der Eerste Kamer van 10 Februari legde de Minister van Buitenlandsche Zaken, naar aanleiding van door het lid dier Kamer, baron Van Heeckeren gedane mededeelingen, een verklaring af, waarin het volgende verzekerd werd:

De Heer Van Heeckeren heeft mij verweten, dat ik bij de onderhandelingen in zake de Noordzee-entente geen rekening zou hebben gehouden met het feit, dat een „naburige souverein" (lees: de Duitsche Keizer) had „doen weten" (lees: een brief zou hebben geschreven aan H. M. de Koningin) waarin werd medegedeeld, dat hij ons land zou occupeeren, wanneer met het oog op een mogelijken oorlog met Engeland, ons land naar die zijde niet in voldoenden staat van tegenweer werd gebracht. De Heer Van Heeckeren heeft daarbij gevoegd, dat hij in verband met deze zaak persoonlijk was geconsulteerd.....

Hare Majesteit de Koningin heeft nooit of te nimmer van Zijne Majesteit den Duitschen Keizer noch een brief, noch een telegram, noch een nota, noch een ander schrijven hoegenaamd, betreffende de militaire verdediging van ons vaderland in het algemeen, noch omtrent eenig verband daarmede staande zaak ontvangen.

Door H. M. de Koningin is nooit in eenig gesprek met den Duitschen Keizer hierover gesproken. H. M. de Koningin is nooit benaderd door een derden persoon, die in opdracht van den keizer met Haar over deze zaak heeft gesproken, of opdracht had om dit onderwerp, met Haar te bespreken, gelijk door den heer Van Heeckeren is ondersteld."

Sinds dien werden er door genoemden Heer verschillende Nota's gepubliceerd. Eindelijk maakte de Minister aan dit zaakje op 1 Juli ll. een einde met de volgende redevoering in de Eerste Kamer de Staten Generaal.

De Heer **de Marees van Swinderen**: Minister van Buitenlandsche Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Het zou wellicht eenige verwondering kunnen baren, dat, waar de zoo scherpzinnige nestor dezer Kamer, de heer van Welderen Rengers, Dinsdagavond heeft uitgesproken, dat hem, na lezing en herlezing der Nota van den heer van Heeckeren, de strekking van het stuk nog niet geheel duidelijk is geworden, ik, die slechts 2×24 uren in het bezit er van ben, reeds zou durven overgaan tot het maken van enkele opmerkingen.

Te mijner ontlasting zij echter aangevoerd, dat de schrijver der Nota te zijner tijd een dubbele uiting aan zijn gedachten heeft gegeven: één door een mededeeling aan u, Mijnheer de Voorzitter, en een tweede door een dergelijke welwillendheid tegenover de redactie der *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, waardoor het mij mogelijk is geweest sedert 14 dagen kennis te nemen van datgene, waarvan mij eerst sedert 48 uren kennis gegeven is.

Of het mij echter daardoor gelukt, is, beter dan de heer van Welderen Rengers, als gedachtenlezer in deze op te treden, zou ik moeten betwijfelen.

Daarnevens echter geven vorm en inhoud der Nota op zich zelf reeds aanleiding genoeg om voor een korte wijle de aandacht der Kamer te mogen vragen.

Ik moet echter van stonde aan reeds hieraan toevoegen, dat de Regeering zich geheel aansluit bij de woorden waarmede u, Mijnheer de Voorzitter, eergisteren een dergelijke behandeling van zaken, als door den heer van Heeckeren thans wordt ingevoerd, uit eigen beweging gewraakt heeft, weshalve ik mijn ongeneigdheid om mijnerzijds dit abnormaal parlementaire procédé te volgen, als een verschooning aanvoer voor de aandacht die ik gedwongen ben van deze hooge Vergadering te vragen,

in stede van haar met een Nota lastig te vallen.

Ik zeg, gedwongen, Mijnheer de Voorzitter, en inderdaad met zeer gemengde gevoelens. Zeer gemengde gevoelens, omdat inderdaad de vorm der Nota zeer zeker mij het zwijgen zou voorschrijven. De inhoud echter doet mij spreken tot plicht zijn.

Wat dien vorm betreft, meen ik met volle vertrouwen aan deze hooge Vergadering zelf te kunnen overlaten of de termen, die door den heer van Heeckeren gekozen zijn om zijn gedachten te uiten, die zijn welke behooren gebruikt te worden in een gedachtenwisseling tusschen een lid dezer Kamer en een lid der Regeering. Het peper en zout van deze Nota toch wordt gevormd door een reeks epitheta ornantia, waarvan ik de vrijheid neem de volgende staalkaart over te leggen: „de niet te qualificeeren rede van den Minister," „heele of halve opgedischte onwaarheden", „onverantwoordelijk optreden van den minister", „theatrale vorm van tegenspraak", „aangeboren dramatisch talent", „de grootste vrijmoedigheid en verbeeldingskracht."

En aan het slot wordt de Minister van Buitenlandsche Zaken naar aanleiding dier verklaring, die als een hoogst ernstige verklaring was afgelegd, vergeleken bij den kikvorsch die zich opblaast tot den benijden os.

Op deze grofheden, Mijnheer de Voorzitter, antwoord ik met de woorden die Guizot eens gesproken heeft van de tribune der Fransche Kamer; „quant aux injures on a beau les entasser autour de moi tant qu'on voudra, on ne les élèvera jamais au-dessus de mon dédain."

Dit wat den vorm betreft. Voor den inhoud der Nota zou ik er opmerkzaam op willen maken, dat daarin voorkomt één zakelijk feit en één meer persoonlijk feit.

Het zakelijk feit is de Noordzee-entente, waarvan de geachte afgevaardigde uit Zuidholland mij als voornaamste grief voorwerpt, dat ik mij van de verschillende opmerkingen en aanmerkingen door hem daartegen te berde gebracht, heb afgemaakt; dat ik deze heb laten liggen en mij onmiddellijk geworpen heb op het feit, dat hij heeft aangehaald ten bewijze zijner stelling.

Ik geloof, dat ik werkelijk misbruik zou maken van de aandacht dezer Kamer, wanneer ik nu nog weer voor de derde maal inging op de verdiensten dier Noordzee-entente. Ik heb dat gedaan in de Tweede Kamer tot bevrediging van dien tak der Volksvertegenwoordiging. Ik heb het in deze Kamer gedaan in mijn Nota als antwoord op Nota No. 1 van den heer van Heeckeren, gevoegd bij mijn memorie van Antwoord op mijn begrooting. Ik heb mij daarin niet van de Noordzee-entente afgemaakt. Ik ben in pagina's vol op de waarde van die entente ingegaan en die toen uiteengezet en doen uitkomen, waarom ik voor een land als Nederland een gegarandeerde neutraliteit niet wenschelijk zou achten.

Ik wil echter aan de lange uiteenzetting, die ik toen van die entente gegeven heb, nog dit toevoegen, dat de voorstelling, door den heer van Heeckeren gegeven van de wordensgeschiedenis der Noordze-entente, ten eenenmale onjuist is en de redacteur van het door hem zeer voorzichtiglijk niet nader genoemde buitenlandsche blad, hetwelk ons klakkeloos als een spiegel der waarheid wordt voorgehouden, inderdaad oogenblikken van ongekende voldoening en verkneuterend genoegen moet doormaken als hij leest en er kennis van neemt, hoe de phantasieën in zijn dagbladbureau uitgebroed door een Nederlandsch diplomaat in het Nederlandsch Parlement als historische waarheden worden voorgesteld.

Niet minder onjuist is de bewering van den heer van Heeckeren, dat door mij in het geheel niet genegocieerd zou zijn geworden en zijn zinsnede „dat hij zelfs niet de allergeringste poging gewaagd heeft voor het hooge belang van ons vaderland op te komen, nadat wij ternauwernood aan het gevaar van een occupatie door vreemde militaire troepen ontsnapt zijn", aarzel ik niet te bestempelen als een in de gegeven omstandigheden bijna roekelooze beschuldiging, die er op berekend is in haar algemeenheid indruk te maken, maar die den toets van een critisch onderzoek in geen harer bestanddeelen kan doorstaan. En wanneer dan de geachte afgevaardigde uit Zuidholland mij tegenwerpt, dat ik de staatkundige geschiedenis der jaren 1903 en 1904 niet kan beoordeelen, omdat ik destijds buitenlands was en met de gebeurtenissen hier te lande niet van nabij bekend ben geweest, geef ik den heer van Heeckeren de verzekering, dat mij sedert dien en vooral sedert ik de eer heb Minister der Kroon te zijn, ruimschoots de gelegenheid is gegeven om die lacune aan te vullen en uit betere en meer betrouwbare bronnen dan ooit voor hem open hebben gestaan.

In de dossiers van mijn eigen Departement ben ik niet die vreemdeling, dien hij mij voorstelt te zijn en als hij mij, gelijk geschiedde in de vergadering van deze Kamer van 9 Februari jl., verwijt, dat als ik mij slechts de moeite had willen geven kennis te nemen van een officieel rapport van hem van 1904, mijn onwetendheid minder staatsgevaarlijk zou geworden zijn, omdat daarin voldoende zal blijken „dat er voor ons bijzondere reden bestaat om bij het sluiten van ententes bijzondere eischen te stellen die andere mogendheden van den tweeden rang niet behoeven te stellen", dan haast ik mij hem te verzekeren, dat ik van dat rapport wel degelijk kennis had, maar aan den inhoud daarvan slechts een problematieke waarde kon hechten, omdat ik daarnaast vond een rapport van hem van 1905, waarin de conclusie die wellicht uit dat van 1904 te trekken zou zijn, ten eenenmale ten onderste boven wordt gegooid.

Deze kleine bloemlezing uit zijn eigen rapporten houde de heer van Heeckeren mij ten goede ten bewijze, dat er voor mij alle aanleiding was om aan de bewijzen die hij daarin wil vinden voor een speciaal Nederland dreigend gevaar, alle kracht te ontzeggen.

Doch hij stelle zich niet voor, dat mijn onderzoek zich daartoe heeft bepaald. Integendeel heb ik mij, zooals gezegd, mij aan de beste bronnen latende, ten degelijkste overtuigd of de angst, die zich van hem en wellicht van anderen had meester gemaakt, inderdaad op onomstootelijke feiten gegrond was, en mijn bevindingen waren van heel geruststellenden aard. Maatregelen, welke volgens den heer van Heeckeren van Kell in den vreemde zouden genomen zijn, zoo strijdig met onze landsbelangen, dat tegen een herhaling daarvan in de Noordzee-entente waarborgen moesten gevraagd worden, daarvan bleek mij na een grondig onderzoek schijn noch schaduw te bestaan. Aan mijn dienomtrent gegeven schriftelijke geruststelling heeft de heer van Heeckeren echter gemeend geen geloof te mogen hechten en, zij het dan ook na een lange aarzeling, heeft hij aan de Kamer een der feiten medegedeeld, welke hem als een dier geïncrimineerde maatregelen bekend zouden zijn. Ik heb als toen de gelegenheid gevonden om het bestaan van dat feit in de vergadering van 10 Februari op de meest pertinente wijze te kunnen ontkennen, het aan den geachten afgevaardigde overlatende zich te overtuigen op welke wijze zijn misleiding te verklaren zou zijn. Aanvankelijk heeft de heer van Heeckeren gemeend daartoe te kunnen volstaan door het noemen van zijn zegsman. In tweede termijn echter heeft hij — en daarmede ben ik genaderd tot wat ik mij veroorloof te noemen het persoonlijke element in zijn laatste Nota — ook dezen van de verantwoordelijkheid willen ontslaan en niet geaarzeld de betrouwbaarheid van de door mij afgelegde verklaring te ontkennen, daarbij bij gebreke van eenig bewijs zich slechts dekkende met de mededeeling, dat die zegsman, de toenmalige Minister-president van 1904, de woorden door mij gesproken nimmer voor zijn rekening zou nemen. De geachte afgevaardigde van Zuidholland heeft daarbij in zijn Nota zich beroepen op een anoniem stuk uit het dagblad *De Telegraaf*, geteekend oud-Minister, oud-Kamerlid, in welk stuk de perfide leugen voorkomt, dat ik op 10 Februari hier willens en wetens aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal onwaarheid zou hebben verteld.

Mijnheer de Voorzitter! Zoo ooit zelfbeheersching van deze plaats een eisch is geweest, dan zeker op dit oogenblik, waar ik mij, met het oog op de waardigheid dezer Vergadering, zal moeten terughouden om aan mijn gevoelens van diepe gegriefdheid en ergernis lucht te geven over de ongehoorde beschuldiging, door een lid dezer Kamer tegen mij als Minister van Buitenlandsche Zaken ingebracht, in verband met de hoogst ernstige verklaring op 10 Februari hier afgelegd. Die zelfbeheersching zal ik echter in acht blijven nemen, mij vleiende dat het brevet van wantrouwen, door den heer van Heeckeren aan mij uitgereikt, op geen verdere handteekeningen zal kunnen bogen.

Ik wil er mij dan ook enkel toe bepalen, zonder mij zelfs te durven vleien dat dit den geachten afgevaardigde uit Zuid-Holland tot een meer logischen inkeer zal kunnen brengen, met te verzekeren, dat ik de verklaring door mij op 10 Februari jl. in deze Kamer afgelegd, in haar vollen omvang blijf handhaven, daarvan geen woord terugnemen en daaraan slechts dit toevoeg, dat het mij een voldoening verschaft tevens te kunnen mededeelen, dat de Minister-president uit het jaar 1904 niet de minste bedenking heeft om het toen verklaarde als volkomen juist te aanvaarden.

Ten slotte nog een opmerking naar aanleiding van hetgeen de heer van Heeckeren als zijn beginselen ons ontvouwt in zake den plicht van een volksvertegenwoordiger om daar, waar zijn geweten tot spreken dringt, te spreken. In haar algemeenheid zal zeker niemand onzer die stelling niet onderschrijven; de publieke zaak moet publiek behandeld worden.

Dat zijn wij niet aan elkander, maar in de eerste plaats aan het buiten deze Kamer staande Nederlandsche volk verplicht. Die algemeene stelling heeft echter haar natuurlijke grenzen daar waar het de bespreking en beoordeeling betreft van buitenlandsche aangelegenheden, van omstandigheden en gebeurtenissen, waarin aan onze verantwoording onttrokken vreemde mogendheden een rol spelen en waarin zoo menig, oogenschijnlijk op zich zelf staand, feit dermate met het geheele complex onzer buitenlandsche verhoudingen samenhangt, dat een tornen daaraan gevolgen kan hebben waarvan de omvang niet is te overzien. Het buitenlandsch beleid blijve, zooveel zulks mogelijk is, aan de openlijke contrôle der Volksvertegenwoordiging onderworpen, maar, en daarin, Mijnheer de Voorzitter, schuilt het zeer gevaarlijke element in de zienswijze van den heer van Heeckeren, die contrôle vinde haar correlatief niet in comité's-generaal. Een ieder weet, dat men in het politiek verkeer met het buitenland discretie en meer dan dat in acht te nemen heeft om redenen van internationaal belang, waarover men dikwerf niet *alleen* te beschikken heeft. Doen zich in dat verkeer gebeurtenissen, omstandigheden voor, die niet voor openbare mededeeling vatbaar zijn, welker juiste beoordeeling slechts verwacht kan worden van hen die meer van nabij dagelijks aan dat verkeer deelnemen, en welker onjuiste beoordeeling een bron van onafzienbaar kwaad kan vormen, die op den omgang van twee volkeren gedurende een reeks van jaren een noodlottigen invloed kan uitoefenen, daar zij achterdocht en wantrouwen doet opschieten uit wat in den aanvang soms niet meer dan een gewoon misverstand is geweest, welnu, dan rekene men die veilig bij hem die met de leiding van de buitenlandsche betrekkingen belast is en daarnaast desnoods bij zijn ambtgenooten in den Ministerraad. Maar men ga niet over, waar men voor publieke bespreking te recht terugdeinst, tot een behandeling in comité-generaal, waardoor wellicht onder de leden der betreffende Kamer die achterdocht wordt uitgeroeid, maar ten koste van het daarachter liggende land waar zij integendeel des te weliger opschiet. Voor dat gevaar hoede zich een diplomaat in dubbele mate, en wat hij niet voor openbare bespreking geschikt acht, dat trachte hij evenmin in comité-generaal bekend te maken. Ambtsgeheimen behooren den diplomaat nog zwaarder te wegen dan elken ambtenaar in het algemeen en de vereenigbaarheid met het lidmaatschap der Staten-Generaal wordt er des te bedenkelijker om. De quaestie die ons nu reeds zoo lang bezig houdt, heeft wederom duidelijk bewezen welk een gevaarlijken weg men opgaat, wanneer een diplomaat zich niet rekenschap geeft van dien voor hem bestaanden zedelijken plicht tot zwijgen. Wat te zeggen van een diplomaat, die, zooals in deze Nota geschied is, van zijn lidmaatschap dezer Kamer gebruik maakt om — ik verwijs naar de noot op bladz. 6 — nog wel op insinueerende wijze zonder de nadere aanduidingen die noodig waren om tegenspraak te kunnen geven, een vroegere Regeering een krenkend verwijt te maken over de wijze waarop zij zekere onderhandelingen zou hebben gevoerd, welke onderhandelingen dien diplomaat alleen uit hoofde van zijn toenmalige betrekking bekend kunnen zijn geweest. Doch ook wat de hoofdzaak der controverse betreft tusschen den heer van Heeckeren en mij acht ik het een allerverderfelijkst systeem, dat een lid dezer Kamer met de regeering een debat aanbindt over een aangelegenheid, waarvan hem de details slechts in zijn ambtelijke hoedanigheid van diplomatieken agent bekend zijn. Wel ontkent de heer van Heeckeren eenige uitlating te hebben gedaan omtrent zaken waaromtrent hij tot geheimhouding zou verplicht zijn geweest, en beroept bij zich daarbij op een door hem ontvangen machtiging, doch de eenige autoriteit door wiens tusschenkomst den heer van Heeckeren machtiging kon worden gegeven om iets openbaar te maken van hetgeen hem in zijn hoedanigheid van gezant bekend was, was de Minister van Buitenlandsche Zaken, en dergelijke machtiging is hem nooit verleend. En dubbel bedenkelijk, om niet te zeggen gevaarlijk, wordt die invloed, ook al is de toenmalige vertegenwoordiger thans gezant in disponibiliteit, wanneer zijn optreden, hetzij dan al of niet overeenkomstig zijn bedoeling, ertoe moet leiden om een volkomen ongegrond wantrouwen te kweeken ten opzichte van een Mogendheid, met welke Nederland de beste betrekkingen steeds onderhoudt.

Handelingen.

Buitenland.

Uit de Republieken.

De opening van het Pan-Amerikaansch congres op 12 Juli had plaats in tegenwoordigheid van een schitterende vergadering van afgevaardigden, de vertegenwoordigers der Vereenigde Staten en Latijnsch-Amerikaansche republieken. Mr. Ph. C. Knox Secretaris van Staat, en Dr. V. de la Plaza, Argentijnsch Minister van Buitenlandsche Zaken werden tot eere-presidenten gekozen. Allerhartelijkst was de ontvangst der Amerikaansche gezanten, allerwege.

Dr. de la Plaza heette hen uit aller naam welkom.

Hij verklaarde dat 't het verlangen was van geheel Amerika, Noord en Zuid, dat het licht der beschaving overal zou schijnen en dat er vrijheid, gelijkheid en rechtvaardigheid zou heerschen voor de inwoners van alle landen. Het grondbeginsel van het Pan-Amerikaansch Congres, voegde hij erbij, is de souvereiniteit en onafhankelijkheid van elken Staat te handhaven, en zulke samenkomsten als deze dienen om de banden van eenheid en vriendschap tusschen de verschillende naties, die de Monroe-leer huldigen, nauwer aan te halen. Mr. White, voormalig Amerikaansch ambassadeur in Frankrijk bedankte hem in naam van alle afgevaardigden. Hij sprak zijn overtuiging uit dat de woorden van vriendschap door Dr. de la Plaza gesproken, zouden dienen als een inspiratie voor het Congres, en dat de geest van harmonie in zijn beraadslagingen de overhand zou hebben.

„Wij zijn noch Noord-Amerikanen, noch Centraal- noch Zuid-Amerikanen, doch wij gevoelen dat wij allen Amerikanen zijn."

Daarna werd Dhr. Antonio Bermejo van Argentinië tot president gekozen, tegenover Mr. White die door de Argentijnsche delegatie was voorgesteld.

Sr. Bermejo sprak een woord van dank voor de eer aan Argentinië bewezen, door hem tot president te kiezen, en sprak de hoop uit dat het Congres, in plaats van abstracte leerstellingen te bespreken, de meest praktische maatregelen nemen zou om zooveel mogelijk goed voor zooveel mogelijk onderdanen te verzekeren.

De Nieuw-gekozen President van Argentinië, Dr. Sáenz Peña is een man van de hoogste begaafdheden en de edelste gevoelens. Hij heeft zich bewogen op elk gebied, van staatkunde, diplomatie en wetenschap. Hij is een rechtgeleerde, zeer bekwaam, een polemist van den eersten rang, een man die allerwege de volste sympathie geniet. Dat onder zijn bestuur de groote Argentijnsche republiek bloeie, in vrede en vrijheid.

ENGELAND.

In Engeland is de nieuwe kroningseed bij het Lagerhuis ingediend en bij eerste lezing met groote meerderheid aangenomen.

Zij luidt:

„Ik verklaar voor God, plechtig en oprecht, dat ik een getrouw lidmaat ben van de Protestantsche Hervormde Kerk, die krachtens de wet in Engeland is ingesteld en ik beloof, overeenkomstig de bedoeling der wet, de protestantsche erfopvolging in mijn Rijk te zullen verzekeren en de voorschriften der wet naar mijn beste krachten te zullen handhaven."

In de toelichting wordt gezegd:

De Britsche koning heeft een zeer groot aantal Roomsche onderdanen, wier trouwe aanhankelijkheid door niemand wordt verdacht en onder deze omstandigheden is de vroegere verklaring niet alleen krenkend voor deze trouwe onderdanen, maar ook vernederend voor den vorst zelf. Daarom behoort ze te vervallen, en aangezien de landswetten voldoende waarborgen bieden voor de veiligheid van het protestantsche geloof, kan ze worden vervangen door de simpele verklaring van 's konings persoonlijk geloof.

De nieuwe eed werd aangenomen met 383 tegen 42 stemmen en onder de tegenstemmers waren allicht nog eenige niet-Anglicaansche protestanten, die den koning vrij zouden willen laten, tot een andere protestantsche belijdenis dan de Staatskerk te behooren.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.